

Żołnierze Wyklęci – Zapomniani Bohaterowie

<https://podziemiezbrojne.ipn.gov.pl/zol/historia/wykleci-w-matni/87945,quotWykleciquot-w-matni.html>

14.05.2024, 11:25

"Wyklęci" w matni

Ich dalsze trwanie w podziemiu możliwe było dzięki przychylności i odwadze często zwykłych ludzi. Funkcjonariusze UB i żołnierze KBW mieli więc przed sobą przeciwnika doświadczonego, silnie zmotywowanego, dysponującego stosunkowo wąskim, lecz trudnym do penetracji zapleczem. Z tej przyczyny, pomimo wielkiego wysiłku militarnego i skomplikowanych kombinacji operacyjnych, ostatnie oddziały polskiego podziemia niepodległościowego zostały rozbite dopiero w 1953 r. Przeciwko „ostatnim zbrojnym” zastosowano cały wachlarz działań: od akcji zwykłych grup pościgowych, przez kierowanie prowokatorów, aż po tworzenie kontrolowanych przez UB centrów konspiracyjnych lub linii łączności z polskimi środowiskami w Europie Zachodniej.

Do operacji prowadzonych z największym rozmachem zaliczyć należy utworzenie prowokacyjnej V Komendy WiN, po przeprowadzonej w listopadzie i grudniu 1947 r. akcji rozbicia IV Zarządu (Komendy) WiN. W jej wyniku w działania kontrolowane przez aparat bezpieczeństwa wciągniętych zostało wielu autentycznych patriotów.

W grudniu 1952 r. prowokatorzy – członkowie V Komendy „ujawnili się”, zaś wciągnięte do gry osoby, które przystąpiły do organizacji w dobrej wierze, zostały aresztowane i otrzymały wysokie wyroki wieloletniego więzienia, a nawet kary śmierci. Materiały zdobyte w wyniku kombinacji zostały przez komunistów wykorzystane propagandowo w celu dyskredytacji „pozostających na usługach obcych wywiadów” środowisk emigracyjnych i antykomunistycznego podziemia.

Innym przykładem jest przypadek działającego na Mazowszu i

Białostoczczyźnie oddziału kpt. Kazimierza Kamieńskiego „Huzara”, który został zlikwidowany w 1952 r. wskutek prowokacji polegającej na rzekomym wezwaniu partyzantów do Warszawy przez wyższych dowódców pod pozorem zorganizowania przerzutu członków oddziału na Zachód. Tam w dogodnym momencie zostali oni aresztowani. Operujący na Lubelszczyźnie i Rzeszowszczyźnie oddział NZW Adama Kusza „Kłosa” został rozbity po wprowadzeniu do niego prowokatorów-radiotelegrafistów, którzy jakoby podtrzymywali kontakt z Zachodem, w rzeczywistości zaś wskazali grupie operacyjnej UB-KBW miejsce postoju partyzantów. Ten sam scenariusz próbowano zastosować, bez powodzenia, w celu dotarcia do powinowskiego oddziału Edwarda Taraszkiewicza „Żelaznego” (Lubelszczyzna) i oddziału NZW Kazimierza Krasowskiego „Głuszca” (Białostoczczyzna).

Żołnierze z oddziału NZW Jana Malinowskiego „Stryja” zabici w starciu z Grupą Operacyjną KBW-UB-MO, Sinogóra, 12 lutego 1949 r.

Żołnierze z oddziału o nieustalonej proweniencji por. Tadeusza Jaworskiego „Zerwikaptura”, zabici w zasadzce UB i KBW

Po 1953 r. w lesie pozostali jedynie partyzanci ukrywający się pojedynczo lub w 2-3-osobowych grupkach, którzy jedynie w wyjątkowych wypadkach przeprowadzali akcje z bronią w ręku. Byli oni systematycznie zabijani lub wyłapywani, propaganda prowadziła przeciwko nim oszczerczą kampanię, a nieliczni, którym udało się dotrzeć do jesieni 1956 r., korzystając z zachodzących w kraju przemian, wyszli z podziemia. Po tej dacie w lesie zostało sześciu partyzantów.

Zatrzymanie przez SB Michała Krupy „Wierzy”, ostatniego żołnierza z oddziału NZW (NOW) por. Józefa Zadzińskiego „Wołyniaka” na Rzeszowszczyźnie, Kulno, 11 luty 1959 r.

Zatrzymanie przez SB Michała Krupy „Wierzy”, ostatniego żołnierza z oddziału NZW (NOW) por. Józefa Zadzińskiego „Wołyniaka” na Rzeszowszczyźnie, Kulno, 11 luty 1959 r.

Zatrzymanie przez SB Michała Krupy „Wierzy”, ostatniego żołnierza z oddziału NZW (NOW) por. Józefa Zadzińskiego „Wołyniaka” na Rzeszowszczyźnie, Kulno, 11 lutego 1959 r.

Ujęcie Andrzeja Kiszki „Leszczyny”, „Boguckiego”, żołnierza NSZ, NZW przez funkcjonariuszy SB i MO, Lasy k. Huty Krzeszowskiej, 30 grudnia 1961 r.

Krakowski proces przywódców II Zarządu Głównego WiN, 11 sierpnia–10 września 1947 r.

Żołnierze Żandarmerii (Polskiej Podziemnej Armii Niepodległościowej) Stanisława Pióro „Emira”, 1948 r.

2) Lekarz Więzienny

Dr. Hornicki. Bryk

3) Dowódca Plutonu Egzekucyjnego

4) Naczelnika Więzienia

Por. Perka Władysław

stwierdzają, że w dniu dzisiejszym o godzinie *20-ty* został
wykonany wyrok śmierci przez rozstrzelanie na

Gurgacz Władysław s. Jana *2.4. 1914 r.* *Jabloniec Polski*
.....
now. Brzozów

skazanego wyrokiem Wojskowego Sądu Rejonowego w Krakowie z dnia

13. sierpnia 1949 r. *626/49*
.....
.....*Nr. Sr.*.....

Protokół wykonania kary śmierci na kpt. Władysławie Gurgaczu w więzieniu na Montelupich w
Krakowie, 14 września 1949 r.

Podziel się:

Drukuj:

[Drukuj tą stronę](#) [Generuj PDF](#) [z tej strony](#)